

NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM, QUID VETAT
HORATIUS.

ADVERTENTIEN
10 cent de regel
halve 85 cent. zegel

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad, f12.-
Buiten per post, f14.-

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag)

NEDERLAND.

Z. M. heeft den Heer Chardigny de Monge, beeldhouwer, met de Ridder Ordé van den Nederlandschen Leeuw begiftigd, wegens het vervaardigen van een klein standbeeld des Konings. Genoemde kunstenaar moet er bijzonder in gestaat zijn, om de gelijkenis van Z. M. te treffen. Althans heeft de Koning een blijk van Hoogstdezelfs goedkeuring over dezen arbeid gegeven door verscheiden exemplaren daarvan voor de Koninklijke Familie te bestellen. Waarschijnlijk zal dezelve later voor het publiek verkrijgbaar zijn. Tot dus verre bestond nog geen arbeid van dezen aard, den tegenwoordigen Koning voorstellende.

— 's GRAVENHAGE den 28. October. Zijne Exc. de Minister van Financien is gisteren alhier van het Loo teruggekeerd, werwaarts de graaf Heert vertrokken is, en zich nog verscheiden andere aanzienlijke personen zullen begeven, om bij Z. M. Willem Frederik, graaf van Nassau, afscheid te nemen, die men wil, dat aanstaanden Maandag van het Loo naar Duitschland zal wederkeeren.

— Uit eene toelichtende nota, bij de nieuwe voordragt der staatsuitgaven voor het departement van buitenlandsche zaken gevoegd, blijkt, dat het nieuw ontwerp voor 1842 / 34,250 en voor 1843 / 40,400 minder bedraagt dan het eerste. Deze begrooting heeft men, onder anderen, verkregen door eene nadere vermindering van het tafelgeld des Ministers; door eene vereenvoudiging in de legalie bij het Hof van Denemarken, zakkende, te rekenen van den 1. Julij 1842, de gezant vervangen worden door eenen zaakgelastigde; door eene vereeniging van de missie bij de vrije stad Frankfort met het gezantschap bij het Duitse Bondgenootschap enz., en idem van de legatie bij de Hanzeesteden met die in Hannover; door vermindering op de buitengewone zendingen en op de equipment- en reiskosten; door intrekking van het consulaat te Tripoli; door vermindering op de briesporten voor de consuls en gezanten betaald wordende; door vermindering op de reizen van couriers; door weigering der kosten van de betrekkingen, met de Barbariische Mogendheden, en door vermindering van de geheime uitgaven.

ROTTERDAM den 29 October.

Zondag den 24 dezer had alhier bij de R. K. Gemeente aan den Steiger de zoo lang verlangde inwijding van het nieuwe orgel plaats; de mis van den Dink, bij die gelegenheid uitgevoerd, werd door den organist B. Heyne voortreffelijk gespeeld. Dit orgel, eerst door de orgelmakers L. en J. van Dam uit Leeuwarden aangenomen, is door de orgelmakers N. A. Lohman en Zonen uit Gouda en Groningen afgewerkt en voltooid, welke allen lof verdienen, zoo voor de zeer schoone intonatie als nette bewerking.

— 's GRAVENHAGE, 28. October. In de Zitting van heden zijn gelezen en goedgekeurd de notulen

van het verhandelde in de zittingen met gestoten deuren, van den 21. en 25. dezer. Daaruit blijkt, dat in de zitting van 21 dezer, de voorzitter der Kamer voorgesteld heeft, om het in de afgelopen zitting ter tafel gebragte ontwerp, houdende een nieuw reglement van orde der Kamer, als nu in de nieuw geopende zitting, tot een bepaald punt van overweging te maken; dat de vergadering zich met dat voorstel vereenigd heeft en er dienvolgens besloten is, het concept-reglement in de afdeelingen te onderzoeken. Wijders heeft in die zitting de commissie, belast met het opstellen van een ontwerp van adres, in antwoord op de Troonrede, haar verslag gedaan, en een ontwerp aangeboden, hetwelk, ter overweging, aan de afdeelingen is verzonden.

In de zitting van 25 dezer is het ontwerp van het adres, zoodanig als het, ten gevolge der in de afdeelingen van de kamer gemaakte bedenkingen, was gewijzigd, op nieuw aan de kamer voorgelezen. Het ontwerp is onmiddellijk in beraadslaging gebragt. Verschillende leden hebben daarover het woord gevoerd. Over de vierde zitsnede van het ontwerp is het eerste gestemd. Met eene meerderheid van 42 tegen 3 stemmen is voor het behoud der zitsnede, zoodanig als zij was opgesteld, besloten. Het geheele adres is met eene meerderheid van 41 tegen 4 stemmen aangenomen.

De Heer van Nes doet, namens de commissie, belast geweest, om met die der Eerste Kamer, het adres der Staten-Generaal den Koning aan te bieden, het volgende verslag:

» De Commissie, belast met de vereerende taak, om het adres van de Staten-Generaal aan Z. M. aan te bieden, heeft zich tot dat einde gisteren op de gebruikelijke wijze naar het paleis begeven, en is dadelijk voor den troon van Z. M. toegelaten, alwaar zij zich van haren eervollen last heeft gekweten.

» Het heeft aan Z. M. behaagd, op de meest minzame wijze te antwoorden, dat hij met bijzonder genoegen het adres van de Staten-Generaal ontving; dat hij de gevoelens, welke daarin ten zijnen aanzien zijn uitgedrukt, hoogschatte, en het vooral waardeerde, dat er in doorstraalt eene volkomene overeenstemming van gezindheid, inzichten en voornemens tusschen de Regering en de Staten-Generaal, welke zoo onaatbeerlijk is voor het heil des Vaderlands; dat die overeenstemming zorgvuldig aan te kweeken, Zr. Mjs. innig verlangen is, en dat zulks — dit getuigt ook het adres — bij de Staten-Generaal weerklank vinden zal. Overigens stelt Z. M. met Hun Ed. Mog. vertrouwen in de billijkheid en regtvaardigheid der vreemde mogendheden en verwacht daarvan, dat de moeilijkheden, waarin het Groot-hertogdom Luxemburg mogt worden gewikkeld, op de belangen en vriendschappelijke betrekkingen van Nederland, als van hetwelk het Groot-hertogdom thans geheel afgescheiden is, van geen invloed zullen zijn.

De Commissie wordt voor de door haar volbragte taak bedankt. Tot het drukken van het

aangeboden adres en het uitgebragte rapport wordt besloten.

Er zijn weder een aantal verzoekschriften ingekomen, om bij de verkiezing van kandidaten, voor het lidmaatschap der algemeene Rekenkamer in aanmerking te komen. Dezelve zijn onder anderen van de Heeren P. M. van Meurs, hoofd-ambtenaar bij het prov. bestuur van Noord-Brabant; Bloemaarts, lid der gedeputeerde Staten van Limburg; J. P. van Overgaauw Pennis, inspecteur der registratie te 's Gravenhage; Mr. H. van Stralen, kommissie bij het departement van binnenl. zaken, C. van der Tuuk, te Haarlem; Schlosser, adjunct-komm. bij het dep. van binnenl. zaken, Mr. W. G. Hovy, agent van 's rijks domeinen in Overijssel; enz. Wordt besloten, de namen dezer personen op de op te maken lijst der verzoekers te plaatsen.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

Na het houden dezer zitting zijn de afdeelingen vergaderd, om het ingekomen ontwerp van wet, houdende de begrooting voor het dep. van buitenl. zaken, te onderzoeken.

— Z. M. de Koning-Groothertog heeft Hoogstdezelfs besluit, om het Luxemburgsche traktaat tot aansluiting met het Zolverein niet te ratificeren, aan het Pruisische Hof doen bekend maken.

— Men verzekert, dat Z. M. de Koning aan Hoogstdezelfs Vader, Koning Willem Frederik, Graaf van Nassau, vóór Hoogst. vertrek naar Berlijn, een kortstondig bezoek op het Loo zal geven.

ENGELAND.

De *Cork-Examiner* berigt den overgang van Lord en Lady Holland tot de Katholieke Kerk. Deze merkwaardige gebeurtenis heeft, in het laatst van September, te Rome, plaats gehad. Een jonge Engelschman, die, eenige jaren verleden, als Protestant van Cork naar Rome vertrokken was, en vandaar thans als Katholiek Priester is weergekeerd, heeft dat hoogst belangrijk berigt uit Italië overgebragt.

— Mac-Leod zal waarschijnlijk niet worden veroordeeld, en zoo al, dan zal de President der Vereenigde Staten hem stellig gratie verleenen.

FRANKRIJK.

Den 27. October zijn in het Paleis der Schoone Kunsten, ten aanschouwe van al de Sirenenzangers der Hoofdstad, de modellen ten toon gesteld, door de Kunstenaars van Frankrijk aan het Gouvernement ingezonden, ter mededinging naar de Prijsvraag: « een waardig grafgesticht voor Napoleon. » — Gelijk het zich vermoeden liet, zijn er ontzettend veel nietsbeteekenende prullen, en een paar goede stukken, te dezer gelegenheid ingekomen. De Dagbladen zullen zich weldra er voor en tegen doen hooren.

— Uit Vittoria meldt men, dat de Regent Espartero daar als in triomf is binnengekomen. De stemming van alle welgezinden is vredelievend. De rust en de welvaart zijn, door partijgeest, toch reeds al te lang in het ongelukkig Spanje gestoord geweest.

— Uit Marseille schrijft men van den 22 Oct. Zes Broeders der Christelijke scholen, onder leiding van Broeder Andeel, zijn met de Paketboot *l'Eurolas* naar Constantinopel vertrokken, om ook daar eene School op te rigten. Zij zullen zich eenigen tijd te Smyrna ophouden, waar zij reeds eene belangrijke inrigting voor het Christelijk Onderwijs tot stand hebben gebragt.

— Tot den 20. October ging men nog altijd te Madrid met het in hechtenis nemen van vele personen voort; doch daar zijn er na den Generaal de Leon geen meer ter dood gebragt. Ook te Cadix heeft men, even als te Barcelona, een veiligheids-commissie (Junta) zamengesteld.

— *L'Eco del Commercio*, een blad aan de partij van Espartero toegedaan, deelt nu een brief mee van den Generaal Diego de Leon aan den Regent geschreven, en waarin hij dezen nitmoedigt, om hem, ten verzoeken der Oud-Koningin zelve, het Gezag van Marie-Christine te helpen herstellen, en zodoende alle nutteloos bloedvergieten voor te komen. De echtheid van dezen brief wordt door de Christino's even sterk betwist, als door de Esparteristen aangenomen.

— Pater Lacordaire heeft, in Preekheerenhabijt, te Lyon gepreekt in het Catholijk Instituut. Zijn onderwerp was: de Godsdienst in hare toekomst voor Frankrijk beschouwd. De gewijde Redenaar werd weldra te Parijs verwacht.

BELGIE.

De Zitting der Belgische wetgevende kamers moet Dingsdag den 2. November geopend worden. Men verzekert, dat de openingsrede door den Koning in persoon zal worden uitgesproken.

ALLERZIELENDAG *)

(2. NOVEMBER.)

Zie, daar rusten zij allen, die ons reeds zijn voorgegaan; allen rusten daar zonder uit elkander gekend te kunnen worden, tenzij door de meerdere of mindere praalvertooning, welke de ijdelheid of de vrome liefde der overblijvenden soms nog boven hun stoffelijk overblijfsel wilde bewerkstelligen. Doch al siert een marmereen praalgevaarte uw graf, o Koning, toch hebt gij de Kroon moeten afleggen, en, met gebogen hoofde, de lage poort des doods instappen; gij hebt uw breed zwaard moeten afgeven en uw log harnas losgespen, om de enge deur des grafkelders door te kunnen komen, waarboven men aan uwe gloriefeiten, o Held, het schitterend gedachtenisbrons heeft neêrgeleerd. Gij sluimert allen den slaap der ontbinding; immers, er staat te lezen: »Gedenk, o mensch, dat gij stof zijt, en dat gij tot stof zult wederkeeren.»

Ernstig, plegtig, roerend is dan de groote Rouwdag der Kerke, die thans het Lijkfeest viert voor geheel het Adamskroost, dat de reize des levens reeds volbragt heeft, en, aan den eindpaal zijner aardsche bestemming gekomen, tot het gebied der eeuwigheid is overgegaan. Er vloeijen heden tranen zowel voor den sedert onheuglijke tijden reeds in 't stof vermolmden broeder, als voor den ons pas ontvallen vriend of bloedverwant. Dat is iets grootsch in onze Heilige Godsdienst, dat is een statig Kerkfeest, dat is eene schoone gedachte, als de mensch het hart opent en nitzet, en er allen in omvat houdt,

*) Dezelfde hand, die ons, verleden jaar, het stuk, getiteld ALLERHEILIGENFEEST, ter plaatsing toezond, deelt ons thans weder een dergelijk Verloof mede, hetwelk wij, om der gelegenheidswille, volgaarne hier eene plaats inruimen, wetende met welk genoege, het voorgaande jaar, het Allerheiligenfeest door een groot aantal onzer Lezers is ontvanger geworden. — Ook dit stuk werd, even als het vorige, nageschoten uit *le Tableau poétique des fêtes chrétiennes par M. de Vicomte WALACH, Tome III., pag. 217 Le jour des Morts.*

die eeuwigheid tot zijn verheven geslacht behoort hebben, maar die hem plaats inruimden op deze voorbijgaande wereld, en hem tevens voortogen op het pad der lange, eindeloze eeuwigheid.

Reeds hebben de najaarsbuijen het vergeelde lover van 't geboomte weggesloofd; reeds kwijnt de zon ter winter-waetheid weg; reeds neigt geheel de natuur ten schijnbaren doodslaap heen; het is somber in de schepping, guur en huiverig in de lucht; het jaargetijde-zelf stemt tot ernstig nadenken.

Hoor, daar trilt de weemoedwekkende toon van de metalen stem der Kerkklok uit den hoo-gen toren door het oor in het hart; die klank doet gedachten van veel en blijvende beteekenis in het gemoed opluiken: zij brengt tot nadenken, die luid-spreekende Klokken-taal, zij doet den lach der lichtzinnigheid verdwijnen van 't gelaat, zij duldt geene verstrooiing van denkbeelden, zij vat ze allen te zamen, en houdt ze den wereldling voor onder het kille beeld des Doods en des Grafs. Geloove dan de vrijdenker niet aan het feest der Geboorte of der Opstanding des Heeren; de onchristen drijve den spot met de Kerstmis of den Paaschdag, o, de Allerzielenklok zal hem toch aan de ontochenbare waarheid herinneren, dat de Mensch hier op aarde geene blijvende plaats heeft, maar dat hij zijne ranke tent slechts voor eene korte poos mag opslaan, onzeker, wanneer de ure daar zal zijn, die ze voor altoos van hier ziet verdwijnen.

Ja, het Katholicismus is rijk in treffende plegtigheden, die als geput zijn uit 's menschen innigste gewaarwordingen, die het gemoed goed doen, en, terwijl zij het harte roeren, tevens den geest verheffen en tot diep nadenken aansporen. Het Katholicismus, de Kerk, kent en bevredigt de behoeften van de ziel, en, terwijl zij begeert, dat hare kinderen voor de Overledenen zullen bidden, zoo verlangt zij daarom toch niet, dat, bij het gezigt van zoovele lijkgevaarten, den mensch te zeer zou reêgedrukt worden, en daarom laat zij een straal van Hemelsch licht door de schaduwen des Grafs heenschitteren; daarom predikt zij de blijde leer der Opstanding na de verkondiging der droevige waarheid van den Dood.

Daags te voren heeft ons de Kerk het geluk der Heiligen, de vreugde en zaligheid der Uitverkorenen, met levendige kleuren, geschetst, om ons den daaraanvolgenden dag met te meer vuur te doen bidden, dat de God der levenden en der dooden aan onzen vader, aan onze moeder, aan onze zusters, broeders en vrienden die eeuwige rust, die hemelsche vreugde moge verleen en doen smaken.

En wat toch zou de Dag des Doods, zonder de hoop des onsterlijken Levens wezen? Wat anders dan een dag van wanhoop, die ons niets voor oogen stellen kon dan graf en verrotting, dan onherstelbare vernietiging, en dit bij de herinnering aan dierbare afgestorvenen! — o, zulk eene gedachte doet het harte sidderen, en het bloed in onze aderen stollen. Zonder eeuwig leven waren onze lijkfeesten een ijdel gebarenspel, en deden wij beter, klaagliederen der innigste ziele-droefheid, dan toonen van geloovige boezemsmarte aan te heffen; dan mogt de lieflijk flinkerende wasvlam op onze Altaren plaats maken voor de bloedroode pekfakkel der verwijfeling, en het hoopvolgeurig wierookoffer, aan de herinnering onzer ontslapenen toegebragt, ware dan beter vervangen door de verdorvenheid ademende gear van het graf.

Zoo beveelt God, dat GELOOF en HOOP, als twee liefdevolle Engelen, ons zullen begeleiden en verzellen op de Grafsteden onzer dierbare betrekkingen, teneinde wij niet bezwijken onder den last onzer droefheid. Die twee hemelsche krachten boezemen ons kalmte, vertrouwen en vrede in, zij wischen onze tranen, liefdevol, weg, en fluisteren in de stille van het doodenrijk, ons het woord OPSTANDING bemoedigend toe. Nergens, zeker nergens, vertoont zich de kracht

des gebeds sterker dan aan den voet onzer Bouwtafen, dan op het pas gestolde graf, immers, op het kille lijk uwer moeder, op de dierbaar overschot uws grijzen vaders, op het nog zoo teedere stoffelijk hulsel uwer dierbare telgen, op de asch uwer waardere bloedverwanten, op het gebeente uwer vrienden en weldoeners roept de Kerk u toe: *nolite timere*! Het Graf is de wieg der Onsterfelijkheid; beurt het hoofd omhoog, en ziet opwaarts: uwe weldoeners, uwe vrienden, uwe bloedverwanten, uwe telgen, uw vader en uwe moeder hebben hier slechts het aardsche kleed afgeworpen; het was versleten; maar zij geloofden in Christus, en CHRISTUS IS DE OPSTANDING EN HET LEVEN. o Heilig, driewerf heilig, de Godsdienst, die zoo troost. Zijt dan geheiligd, bemind en beleden door allen, door geheel het menschdom, o dierbaar Katholiek Geloof; Gij, Gij-alleen kunt op de grafsteden vragen: »Dood, waar is uwe overwinning? Dood, waar is uw prikkel?» Gij geeft aan onze gevoelens van liefde en vriendschap een blijvende waarde, die voortduurt tot over het graf. Moge dan ouderdom of ziekte den band verbreken, dien hier harten aan een hart geknoopt, gij, Heilige Godsdienst, strengelt die liefdesnoeren op nieuw te zamen, door de leer dere leer des Gebeds voor dierbare zielen, die zich nog in de plaatse der zuivering bevinden, waar zij ook uwe gebeden inwachten, om, door deze bijgestaan, den tijd te zien verkorten, die hen nog van het aangezigt en bezit Gods verwijderd houdt.

En zoo leeft ook de Arme vergeten daarheen, doch de Godsdienst verlaat hem niet, maar biedt hem troost en beurt hem op, en blijft hem bij tot aan gene zijde van 't graf. Bij de Ouden werd het lijk van den arme en van den slaaf, zonder de minste belangstelling, zonder eenige nagedachte, onder de aarde geworpen. In het leerbegrip der Nieuwe Wet is de arme, even als de rijke, een Lidmaat van den Verlosser der wereld. De Godsdienst van Christus predikt eene volmaakte gelijkheid aller menschen voor het oog van God, en de schamele bedelaar, die nog zoo even aan onze deur de kruimelen van onzen disch kwam afsmeeken; de ellendige, wiens wonden onze walging opwekten, wordt, door den dood weggerukt, het voorwerp onzer belangstellende liefde, en wij beschouwen in den ontslapene een Broeder in Christus, voor wien wij onze gebeden storten, even als voor ieder ander, die met ons door de banden des Geloofs is vereenigd en verbreed. Geen ander gebed kan de Rijke zich koopen, geen ander dan wat de Kerk voor den armsten harer kinderen ten hemel zendt: »Gedenkt u allen met dezelfde woorden, met dezelfde beden, met dezelfde liefde. Hoor, hoe zij spreekt:

»Zalig zij, die in den Heere slapen. De Heere zal spreken, en de dooden zullen de stem van den Zone Gods vernemen. Hij, die zijne stemme hoort en in Hem gelooft, zal overgaan van den dood tot het leven. De ure nadert, en allen, die in de graven zijn, zullen zijne stemme hooren, en die wel gedaan hebben, zullen opstaan ten leven, en die kwaad gedaan hebben, zullen opstaan te hunner veroordeeling. Als die laatste stonde zal zijn aangebroken, waarop God besloten heeft, de uitverkorenen op te wekken uit hunnen slaap, dan zal er eene stemme opgaan van den Troon en uit den mond-zelven van den Zone Gods, met bevel, dat de dooden herleven: »Dorre beenderen, vermolmd gebeente, hoort de stemme, het woord des Heeren! (*Quies arida, audite verbum Domini!*)»

En op het geluid dier almachtige stemme, wier klank, op hetzelfde oogenblik, van het Oosten naar het Westen, van het Zuiden naar het

Noorden zal vernomen worden, zullen de verplimde boeiden, het stof der graven, en al die onbezield geraamten, dat rif des verderfs, beroerd worden, weder te voorschijn komen en uit hunne duistere grafsteden in het licht treden.

Dan zal geheel de natuur in beweging geraken; zee, aarde en afgrond zullen zich gereed maken, om hunne dooden weer te geven, welke men waande, dat zij als eene prooi hadden verzwoegen, maar welke God hun alleen ter bewa- ring had aanbetrouwd, om ze, bij de eerste opeisching weer te geven, want, de Verlosser, die de zijnen tot den einde toe bemint, zal zorg- dragen, dat hunne, hem altijd dierbare overblijf- selen, uit alle oorden der wereld, bijeenvergad- derd zullen worden. En over die zorgvuldigheid verwondere zich niemand, want het is van Hem, dat er geschreven staat: „Hij schoort het heelal door zijn almachtig woord.” Immers de aarde, in al hare uitgestrektheid, en de zee, in haren maatlozen omvang, en het heelal in zijne grenslooze onmetelijkheid, is slechts een stip in het oog des Scheppers, die de aarde op zijne vingeren draagt, als op onwankelbare grondves- ten; die het alles in zijne hand besloten heeft; die onze lichamen uit niets heeft te voorschijn gebragt, en ze ook niet zal verloren doen gaan; want, ofschoon van naam en vorm veranderd, zoo hecht er de Schepper daarom niet te min waarde aan, als zijnde daaraan eenmaal de Ziel, zijn Evenbeeld, toch zoo innig naauw verbonden geweest. Waar dan ook ons hulsel rusten moge God heeft er het oog op gevestigd; de dood moge het vernield, ja vernietigd hebben, de Heere zorgt er evenwel voor, Hij, die even gemakkelijc wat niet bestaat, als wat bestaat, kan oproepen en gebieden; Zelfs het Niel (zegt, Tertullianus) behoort Gode toe.”

Ziedaar, in vlugge trekken, het lafereel ge- scheit van 't Feest der Dooden, den Katholijken Allerzielendag. — En nu wij vragen het in ernst: welke Godsdienst kan schooner zijn, dan die, welke de Kerk ons leeraart en voorhoudt, die Godsdienst van teedere liefde, waardoor wij onze Dooden nog Christelijk blijven beminnen en nuttig zijn aan gene zijde des grafs.

Ware de ruims van plaats ons toereikend, zoo volgden hier de zoo echt-dichterlijk verhe- ven gebeden van den Allerzielendag, een men- geling van droefheidskreten, en toonen der zaligste hoop, klaag- en vreugdezangen, zelvend voor 't gemoed, streelend voor 't gevoel, roe- rend voor 't hart, bevredigend voor 't verstand.

Gij allen, die dit leest, zult vroeger of later wel eene dierbare betrekking ten grave hebben geleid, en de aardkluiten hebben hooren neder- ploffen op de kist, die het kostbaar overschot bevatte van wie gij hier op aarde hebt lief ge- held; wel nu, zegt het ons, is voor u de Aller- zielendag niet een dag van blijde droefenis, een dag, die u meer opbeuring verschaft dan alle andere middelen, welke de wereld u ter ver- stroojing, ter verpozing van aardsche smarten aan de hand zou doen? Welan dan, dankt de laienis, welke uwe ziel onderyindt, dankt de op- beuring, welke u de Rouwfeestdag der Kerke verschaft, enkel aan de Heilige Godsdienst, waarin gij het voorregt hebt, te zijn geboren; zij, de beste Troosteresse op aarde, moge den Allerzielendag voor u doen zijn een dag van on- wankelbaar Geloof, een dag van onwrikbare Geloof, een dag van echt-christelijke Liefde.

In ons N°. 100, van 26 Augustus laatstleden wordt gewag gemaakt van de Vijftigjarige Feest- viering des Doofstommen-Instituuts, te Gronin- gen, bij welke, ten verleden jare, plaats gehad hebbende heugelijke gelegenheid de Heer Dr. C. Guyot eene zeer belangrijke voorafspraak hield over Dalgarno en diens hoogstzeldzaam, geworden Werk *Didascalocophus*, of de Leer-

meester der Doofstommen, gedrukt te Oxford, in 1680.

Wij merkten aan, dat, ofschoon dit Werk in 1834 herdrukt was, en de Abt Carton een uit- voerig verslag nopens den leertrant van Dalgarno meddeelt, het echter wenschelijk ware, dat de Redevoering van den Heere Dr. Guyot, (er meer- dere en meerdere toelichting van de zoo mensch- lievende wetenschap der Doofstommen-opvoeding mogt worden in druk gegeven.

Nopens deze gewigtige zaak thans nader in bijzonderheden onderrigt, komen wij er nog een- maal op terug, om onze lezers (het volgende mee te deelen.

Door onze uitdrukking: »*ofschoon dit Werk in 1834 herdrukt is*», zou men ligt kunnen denken, dat het niet meer zeldzaam, en dus in den Boekhandel verkrijgbaar ware; doch, wel jammer en tot wezenlijk nadeel der Wetenschap is dit, gelijk wij vernamen, zoo niet; want die *herdruk* van 1834 is bewerktelligd door de *Maitlandclub*, te Glasgow, en er zijn slechts zoovele (of liever zoo weinig) exemplaren der Werken van dien schrander en oorspronkelij- ken, diepdenkenden Schotschen Schrijver ge- drukt (in één deel in 4o.) als er Leden van dat Genootschap zijn, behalve nog twee of drie exemplaren, welke het voorstellend Lid van eenig Werk ten herdruk, bekomt, en waardoor de Heeren Guyot, in der tijd, het voorregt gehad hebben, één exemplaar, uit naam van gezegd Genootschap, ten geschenke te ontvangen, en zich nu, door vergelijking met het *oorspronke- lijke* (hetwelk zij even als dat van Herva-y Pan- duro in eigendom bezitten), konden overtuigen hoe typografisch-naauwkeurig de meerbedoelde Club zeldzame Werken op nieuw uitgeeft. Inge- volge de Wet van dat Genootschap mogen er, in allen gevalle, nooit meer dan 96 exemplaren gedrukt worden. De Voorstellers, om de Wer- ken van Dalgarno op nieuw te doen drukken, wa- ren Lord Cockburn en Thomas Maitland, blijkens schrijven van den Secretaris der Club, onder dagteekening van 10 Maart 1836, aan onze waar- dige Landgenooten, de Heeren Gebroeders Guyot, te Groningen, gericht.

Overigens zij hier, ter herstelling der min naauwkeurige, door ons gebezigde uitdruk- king betrekkelijk het Verslag van den Abt Carton, over den Leertrant van Dalgarno, in zijn *Journal*) medegeleed, nog dit aange- werkt, dat gezegde Abt in zijn *Journal* juist geen *nieuw* verslag van het bewuste Werk geeft, maar eene plaats aanhaalt uit een Werk van Dugald Stewart, zijnde deze één dergenen (doch mede al niet de eerste), die Dalgarno's ver- diensten weer aan het licht gebragt hebben. — Zie: *Letter to the Directors of the Mait- landclub by C. and R. T. Guyot, printed to be inserted ad the repr. Works of Dalgarno. Edimburgh, 1836; 4o.*

Ziedaar, wat wij, in het belang der naauw- keurige waarheid, ons verplicht achten, hier eene plaats te beschikken, en hier eene reden te meer uit afleiden, om de edele Heeren Gebroeders Guyot dringend te verzoeken, dat zij, uit- hoofde der wezenlijke zeldzaamheid van Dalgarno's Werk, dan ook niet uistellen, Nederland, en vooral de belangstellenden in het lot en de opvoeding van Doofstomme Landgenooten, nader met den aard van Dalgarno's Leerwijze, en dien vermaarden menschevriend-zelven meer naauw- keurig bekend te maken, door de uitgave der Redevoering over den *Didascalocophus* en diens waardigen Schrijver.

*) *Le Sourd-Muet et l'Aveugle; — Journal mensuel, par l'Abbé C. Carton, Directeur de l'Institut des Sourds-Muets et des Aveugles de Bruges. — Bruges, Imprimerie de van de Castele-Werbrouck. Rue des Dominicains; 1837. — Tome I., pag. 111 — 114.*

Gezonden Stukken

Briefwissling.

Aan de Redactie van het Dagblad

DE NOORD-BRABANDER.

HERTOGENBOSCH, den 25. October, 1841.

Met genoegen heb ik, en velen met mij, den Brief uit Weert gelezen, voorkomende in Uw geacht Dagblad van den 23. dezer, als waardoor de ongepastheid wordt aangetoond van het ge- voelen, alsof de inwoner van de eene Provincie des Rijks zou beschouwd moeten worden als een *vreemdeling* in de andere, en dat daaruit voor het Gouvernement zou behooren voort te vloeijen de noodzakelijkheid, om bijv. nooit een Stichte- naar in Noord-Brabant, of een Overijsselaar in Limburg als Ambtenaar te plaatsen. — Het *Journal du Limbourg*, dat deze zonderlinge theorieleer predikte ten opzichte van een Noord- Brabander en een Hollander, die onlangs in het Hertogdom, als Ontvanger te Arcen, en als Com- missaris van Policie te Roermonde, werden aan- gesteld, hetgeen door dien schrijver *daarom* ongepast wordt geoordeeld, *dewijl* die beide Heeren *VREEMD* aan Limburg zijn; datzelfde *Journal* schijnt zóódanig met dit denkbeeld in- genomen, dat het nogmaals in zijn Nummer van 23 dezer er op terugkomt, zeggende: »er zijn » uit Limburg dusdanig veel aanvragen gedaan, » om bij de op handen regeling en invoering der » Regterlijke Magt in aanmerking te komen, » dat, wanneer de Minister van Justitie *regt-* » *vaardig* wil zijn, er hier geen behoefte aan » kundige mannen (*lumières*) uit andere pro- » vincien bestaat.” — Dit wil dus, meen ik, zeggen: er hebben zich veel verzoekers uit Limburg opgedaan, en *dus* zijn er daaronder ook *knappe* lui genoeg; immers, er staat let- terlijk » Il est arrivé du Limbourg une telle » quantité de demandes d'emplois dans l'ordre » judiciaire, que, si le Ministre de la Justice » veut être *juste*, on n'aura pas besoin d'avoir » recours à aucune *lumière étrangère* à la » province.” — Derhalve, waar veel verzoekers zijn, daar is ook altijd verschoot van *kundige* menschen? Zonderlinge zienswijze, even vreemd als het denkbeeld, dat de Minister van Justitie *onregtvaardig* zou zijn, wanneer hij bijvoor- beeld een Fries of een Drenthenaar, een Noord- Brabander of een Groninger (bij de Regterlijke organisatie voor Limburg in aanmerking deed komen. In de daad, men maakt zich door zulk eene redenering aan de grootste partijdigheid schuldig. — Moet Limburg dan het Hemelsche Keizerrijk van China in Nederland gaan worden, waar geene vreemdelingen (ongeloovigen) toe- gang bekomen, en tot welks steden men niet kan naderen, dan met den blinddoek dicht voor de oogen? In dat geval zal het er zonderling met de begrippen van Eendragt en Vaderlandsliefde in ons land uit gaan zien: het hatelijkste Pro- vincialismus zal zoodoende overal bovendien, en terwijl iedere Provincie zich tot hare eigen *lumières* bepaalt, staat het te bezien, of men op sommige plaatsen niet in te sterken dag, maar op andere ook niet volstrekt in den duister zal zitten! — Door de balans van Staat op de wijze, door het *Journal du Limbourg* voorge- steld, te willen houden, zou de Minister van Jus- titie in dit bijzonder geval, en de Regering over het geheel in alle andere gevallen, de armza- ligste uitkomsten verkrijgen, het algemeen be- laug opofferen aan het bekrompenzinnigste pro- vinciestelsel, en, in plaats van ergens eenige tevredenheid, zeker algemeen het grootste mis- noegen verwekken. — Het *Journal du Limbourg* eindigt: » Maar . . . let eens op! het is altijd » nog de heer van Maanen, die Minister van Jus- » titie is!” — Wat zal dit nu moeten beduiden? Dat men den Minister sal *onregtvaardig* geoor-

kent, om te vooronderstellen, dat hij niet ENKEL Limburgers tot de Regterlijke Magt van Limburg aan den Koning zal voordragen? Moet het dit beteekenen, dan is de raadrede zeker hier zeer slecht toegepast, en wordt veel eer eene onwillkeurige lofspraak, getuigende, dat men den Minister voor zó onregtvaardig houdt, dat hij, zonder in 't minste aan provincialismus toe te geven, enkel let op kennis en geschiktheid, onverschillig of die worden aangetroffen in een Limburger, of in een Fries. Erkent men nu den Heer van Maanen voor een Justitieminister, "præment juste" in dien zin, dan mag, voorwaar, in dat opzigt Nederland met den Heer Maanen wel volkomen vrede hebben. — Buitendien is het, dunkt mij, zeer ongepast en tevens zeer onstaatkundig van de zijde der Limburgers, om, door zulk voorbarig jammeren, de gedachte op te wekken, alsof de Koning niet weet, wat hij te doen zal hebben, of wel dat Zijne Majesteit zich vooraf, zoo in Limburg als elders in den Lande, nopens het rekwestreerend Personeel niet behoorlijk zal hebben laten inlichten. Ontijdig geschreeuw doet aan eene zaak, welke men bevorderen wil, altijd juist meer kwaad dan goed.

Met deze aanmerkingen in Uw geacht Dagblad eene kleine plaats in te ruimen, zult Gij, Mijnheer de Redacteur, zeer verpligten een ootmoedige, maar onbevooroordeelde

« Lumière étrangère à la Province DU LIMBOURG. »

In den *Ami de la Religion* lezen wij den volgende brief van den Heer Collin de Plancy: Ter gelegenheid van de kennisgeving mijner herroeping der Geschriften, welke ik, ongelukkig genoeg, in onbezonnenheid aan de pers heb toevertrouwd, noemt Gij onder mijne Werken ook de » *Ligue des Prêtres et des nobles contre les Peuples et les Rois*; » waarschijnlijk heeft de *Bibliographie* van Querard U in die dwaling gebracht. Ik heb aan dat Boek geen schuld, ja zelfs heb ik het nooit gelezen, dewijl men mij zeide, dat het eene stelselmatige vijandschap ten oogmerk had, hetwelk ik, ten minste in mijne bedoelingen, altijd heb vermeden. Ik heb hooren zeggen, dat dit Boek, hetgeen de achtenswaardigste standen in de maatschappij aanrandt, het werk was van een Raadsheer van Colmar. Meer weet ik er niet van. Doch ik ga reeds onder een al te drukkenden last van schuld gebukt, om niet te gelooven, dat ik tenminste de overvracht wel van mij mag afwerpen.

Gelief deze toelichting in uw Blad op te nemen, en mij met dankerkentenis te gelooven

Katwijk.

10 October, 1841.

J. COLLIN DE PLANCY.

Alphonse Karr zegt in een der laatste Nummers zijner *Guêpes* (Wespen), dat Alexander Dumas en de Balzac kwade vrienden zijn geworden. Een kennis van beiden, die hiervan niets wist, had ze op zekeren avond zamen bij zich verzocht. Zij gaven elkander echter geen enkel woord, over noch weer. Alleen bij het heengaan zeide de Balzac, juist toen hij Dumas voorbij stapte: „Als ik niets meer kan, begin ik voor het Tooneel te werken.” — „Dan zou ik er maar dadelijk mee gaan aanvangen!” — zei Dumas, koeltes weg.

Van de thans regerende Vorsten zijn de volgende geboren in de maand October, te weten: H. H. Majest. Lodewijk-Filips, Koning der Franschen geboren den 6. October, 1773; Frans IV, Aartsbischop van Oostenrijk, Souverein-hertog van Modena, geboren den 6. October, 1779; Frederik-Willem IV., Koning van Pruisen, geboren den 15. October, 1794; Karel-Albert, Koning van Sardinië, geboren den 2. October, 1798; Isabella II. Koningin van Spanje, geboren den 10. October, 1830.

Het reizen tusschen de Vereenigde Staten, Frankrijk en Engeland is thans op eene buitengewone wijze gemakkelijk gemaakt. Door middel van de tusschen Engeland, Canada en de Vereenigde Staten bestaande pakelboten, gaat men in 12 dagen van Nieuw-York naar Liverpool, en vandaar naar Halifax in 9½ dag. Reizigers, met de laatste pakel van Halifax te Liverpool aangekomen, zijn in den nacht van 30 September op 1 October met den spoorweg van Liverpool naar Londen vertrokken, een afstand van 80 mijlen; van Londen naar Southampton mede per spoorweg doorgestoomd (een afstand van 26 mijlen), zijn zij vervolgens vandaar over zee naar Havre (een afstand van nagenoeg 30 mijlen) gestevend. In laatstgemelde stad kwamen zij s ochtends ten 8 ure aan, hebbende, in 29 uren, 136 mijlen afgelegd; en in dat tijdsbestek is nog begrepen hun verblijf te Londen en te Southampton. Zoo heeft men reizigers, die den 15. September, 's avonds, van Nieuw-York vertrokken waren, zich s ochtends, van den 29. daaraanvolgende reeds te Parijs zien heevonden, en die derhalve, in naauwelijks 14 dagen, 400 mijlen ter zee, en 186 mijlen van Liverpool naar Parijs hadden afgelegd.

Lord Pembroke draagt eene pruik, maar hij wil het volstrekt niet weten, en zijne Lordschap heeft daartoe alle regt, en dit te meer, dewijl hij er een grooten lak van nijverheid te Parijs, de Prutknerij namelijk sterk door bevoordeelt; want men moet weten, dat hij dertig onderscheiden Pruiken, en wel voor eiken dag der maand eene andere heeft laten maken, waer haar elk een millimeter in lengte verschilt, zoodanig, dat als hij, met het einde der maand, de dertigste Pruk opzet, zijn Lordschap ongemerkt begint te klagen over het *groeijen* van zijn haar, en verzekert, dat hij het den volgende dag stellig zal laten knippen; maar s anderen daags verhoort hij weer met Pruk Nummer 1. — Op die wijze is s mans Pruk tevens s mans Almanak.

Het *Journal de Bruxelles* deelt eene nieuwe verdraagzaamheids- of vernufts-proeve mede van een Engelsch Dagblad, dat, sprekende over de reize, door den Paus, dezer dagen, in zijne Stagen ondernomen, ook meldt: „dat Z. Heiligheid te Ancona gehoor had verleend, zittende op een praetigen troon, en rustende met den voet op eene kostbare rood fluweelen labouret; de rijk geloode *muil* (ezel) van het Kerkelijk Opperhoofd was er ook bij, mede in rood fluweel uitgedoscht; al de ten geboore toegelaten personen knielden driemaal, en kusten vervolgens de *muil* (ezel).” — Verder worden er eenige zedelessen bijgevoegd, ten betooge, dat in de Katholieke Kerk tot aan de beesten toe bovenmenselijke eer wordt bewezen. Het Fransche woord *la mule* (de pantoffel, of muil) heeft den Engelschen Courantmeedeeler, zeker te kwader trouwe, die verdraagzaamheids- en vernuftsproeve aan zijne gretige lezers doen opdisschen.

ADVERTENTIEN.

Mijne beminde Echtgenoot Vrouwe R. M. P. VAN DER VOORT, beviel heden van eene welgeschapen DOCHTER.
F. J. M. RITS
Notaris.

's Bosch,
25 October 1841.

Jongheeren-Kostschool, te Cruyshautem, in Oost-Vlaanderen, OPGERIGT DOOR DEN HEER Ch. C A M B L E R.

Onderwijs in de Nederduitsche en Fransche Talen, Geschied- en Aardrijkskunde, Schoonschrift, Teeken- en Wiskundige Wetenschappen. — Kost- en Schoolgeld f 180, sjaars Prospectussen zijn te bekomen bij den Heere Kostschoolhonder voornoemd.

G. VAN DER HEIJDEN, Notaris te Ravenstein, zal ten Sterfhuize van Jufvrouw VERWAALDEN, te Ravenstein, op Dingsdag den 9 November 1841, smorgens om 9 ure te beginnen, publiek verkoopen: Eenen goeden INBOEDEEL, allerhande beste GEREEDSCHAPPEN tot eenen Kruidenierswinkel behoorende, eenige JUWEELEN, GOUD- en ZILVERWERK en wat verder zal worden gepresenteerd.

De Weduwe P. L. DES MENSE te 's Bosch, zal continueren met het VERHUREN van Geschovene KRAMEN à 80 cents per voet van 14 tot 28 voeten. Met nog Tien extra fraaije Kramen is het vorige getal vermeerderd. Men kan op eene prompte bediening rekenen.

Men vraagt eenen SECUNDAANT man de Roomsche Katholieke Godsdienst, van goed gedrag, die de Fransche Taal kan onderwijzen en spreken. Men adresseere zich in persoon of met franco brieven bij H. J. WANSINK, onderwijzer te Huissen.

Uit de hand te koop

OF TE

HUIS

om te aanvaarden met Paschen 1842,
of den verkiezende duidelijk.

Een HUIS, waarin thans eene Bakkerij en Winkelnerij gedreven wordt, met daarachter liggend TUINTJE, staande en gelegen in de Kom van het Dorp Asten, vlak bij de Roomsche Katholieke Kerk, op een vierde uurs afstand van de Zuid-Willemsvaart, ook zeer geschikt tot woning voor eene fatsoenlijke burger familie, met franco brieven te bevragen voort of op den 1. December 1841, bij den Notaris VAN DER GOES te Asten.

Door hooge jaren uit de hand te Koop, in eene der Geldersche Steden, eene BIERBROUWERIJ, voorzien van alle Materialen, welke sedert vele jaren met goed succes is en nog wordt uitgeoefend, kunnende de helft der koopenningen hierop gevestigd blijven; te bevragen bij W. P. MARLET Instituteur en Boekverkooper te Culenborg brieven franco onder Lett. R.

In eene aanzienlijke Wijnaffaire is gelegenheid tot plaasiging van een L. E. E. R. LING. Adres met franco brieven onder letter P, bij den Drukker en uitgever dezes.

De ondergeteekende heeft de eer met deze kennis te geven, dat hij op heden eenen

BINNEN- EN BUITENLANDSCHEN Boek- en Papierhandel,

te dezer stede heeft opgerigt.

Van de beste en meest Klassieke WERKEN in de Hollandsche, Fransche en Hoogduitsche Talen zal zijn Winkel steeds voorzien zijn, terwijl niet voorhanden Boeken op de spoedigste wijze (de Hollandsche binnen acht-dagen) door hem bezorgd worden.

Alsmede is bij hem een uitruimend assortiment van KANTOOR- en SCHRIJFBEHOEFTEN, SPEELKAARTEN, enz. tegen de minste prijzen, voorhanden.

P. R. D. MULLER.

Hinthamerstraat C. No. 11.

's Hertogenbosch.
2 November 1841.

Ter drukkerij van D. A. A. de ROOY te 's Bosch.